Horizon-TAAL

maart - april 2017

Jaargang 49 - nummer 284

Organizaĵo de
la Unuiĝintaj
Nacioj por Edukado,
Scienco kaj Kulturo

La 100ª mortodatreveno de Ludoviko Zamenhof

Solenata sub la aŭspicio de UNESKO

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.
49ste jaargang - maart - april 2017
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd

Redactie en administratie: Vlaamse Esperantobond v.z.w. - Lange Beeldekenstraat 169, BE-2060 Antwerpen - tel.: 03 / 234 34 00 - Epost: horizon.taal@esperanto.be
webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 30,00 EURO

Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen
KBC IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB
de Post IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Redactie: Piet Glorieux (piet.glorieux@gmail.com)

Tekstopmaak: Eriko D'Hondt (eriko@telenet.be)

Clubactiviteiten: Katja Lödör (lodorkatja@skynet.be)

Medewerkers: Marc Cuffez, Ivo Durwael, Katja Lôdör, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Piet Glorieux, Emiel Van Damme, Kris Panis, Mireille Storms, Ivo Vercammen, Heidi Goes, Kevin De Laet , Mao Zifu, Cyreen Knockaert, Valère Doumont, en Yves Nevelsteen e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Flandra Esperanto-Ligo, Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, Belgio

TEN GELEIDE

Met het leegmaken van de Frankrijklei hebben we een heksentoer volbracht. Nu wacht ons een volgende mijlpaal, het vergaderklaar maken van de Lange Beeldekensstraat, want zolang dit niet is gebeurd kan LVS niet samenkomen. In dit nummer vindt u als vanouds nieuws over Esperanto in Vlaanderen, Esperanto in de wereld en over taal en interculturele contacten.
Ik weet niet of deze 'bijnaam' ooit gebruikt is voor Esperanto maar voor mij zou het 'latijn van de kleine man' in elk geval een treffende bijnaam zijn. Is het immers niet zo dat alleen Esperanto, binnen het bereik ligt van de kleine man? Is het niet zo dat Esperanto de enige taal is die 'eenvoudigen van geest en bezit', in de Bijbelse betekenis van het woord, op een zeer behoorlijk niveau kunnen beheersen zonder dure onderdompeling in het moedertaal-milieu? In dit nummer en de volgende willen we dan ook mensen aan het woord laten die die bijnaam eer aan doen.
Esperantosprekers die contacten leggen met anderstaligen zijn als wortels die die muren van onbegrip en onwetendheid tussen anderstaligen doen verbrokkelen. Is dit niet wat wordt bedoeld met la 'interna ideo'?
De herdenking van het overlijden van Zamenhof op 14 april a.s. is een goede gelegenheid om die 'interna ideo' weer eens onder de aandacht te brengen. In dit nummer vind je dan ook een aantal teksten dienaangaande.

Piet Glorieux

Vlaamse Ardennendag op zondag 30 april

De Vlaamse Ardennendag is een jaarlijks terugkerende dag in april, tijdens dewelke lokale natuurverenigingen uit de Vlaamse Ardennen promotie maken voor hun streek. Plaatselijke natuurgidsen leiden groepen rond in diverse natuurgebieden van de Vlaamse Ardennen.
Het is traditie dat ook esperantisten als groep deelnemen aan die Vlaamse Ardennendag.

Dit jaar gaat de "echte" Vlaamse Ardennendag door omstandigheden niet door, maar dit belet ons niet om onze eigen Vlaamse Ardennendag te organiseren.
Heb je zin in een natuurwandeling annex cultuurhistorische wandeling in de Vlaamse Ardennen, dan ben je bij ons aan het goeie adres.
Het is zelfs een echt Belgische wandeling, want 's namiddags steken we de taalgrens over naar Ellezelles. Plaatselijke esperantiste Monique Van Roy zal er ons voorgaan in een cultuurhistorische wandeling.

De voormiddagwandeling start om 9.00 uur bij de kerk van Louise-Marie (Maarkedal). 's Middags verorberen we onze picknick (zelf meebrengen!) in café Au Martyre in Ellezelles. Om 14.00 uur starten we van daaruit de wandeling. De dag eindigt al omstreeks 16.00 uur. Niets belet ons echter om daarna nog van een plaatselijk biertje te genieten.
Deelname in de onkosten bedraagt 5 euro. Eventuele winst komt ten goede aan natuurprojecten in de Vlaamse Ardennen.
Meer inlichtingen bij Piet Glorieux, piet.glorieux@gmail.com
Folder op de website van La Konkordo, https://sites.google.com/site/esperantokortrijk/

NACIA MOVADO

DE VERHUIS NADERT ZIJN EINDE...

Rond de jaarwisseling 2015-2016 was het voor velen een pak van het hart dat het Esperantocentrum na een jarenlange zoektocht een nieuwe bestemming had gevonden in de Lange Beeldekensstraat. Want er was geen ontkomen aan: eind 2016 moest het Esperantocentrum het vertrouwde herenhuis in de Frankrijklei verlaten.
Maar na deze mijlpaal kwam er een andere uitdaging: de aanpassingen van de Lange Beeldekensstraat en de verhuis van het Esperantocentrum in de Frankrijklei. Hierna verwijzen we naar Frankrijklei met FRL en Lange Beeldekensstraat met LBS, deze afkortingen zullen in het geheugen gegrift blijven van al wie meegeholpen heeft bij de verhuis.

Op de algemene vergadering van FEL van 14 mei zette Ella Strug, architecte en voorzitster van de Antwerpse club *La Verda Stelo*, de plannen uiteen voor de verbouwing. Enerzijds moest er ruimte zijn voor Gerd, de administratieve kracht/steunpilaar van FEL, en anderzijds waren de nodige faciliteiten vereist voor de bijeenkomsten van *La Verda Stelo* en FEL. Na wat discussie werden de definitieve plannen goedgekeurd. De werkmannen konden aan de slag. Zes maanden later, door nogal van vertraging – stielmannen, je kent dat – was LBS eind november nagenoeg intrekklaar.
Ondertussen was men al iet of wat begonnen met inpakken in FRL en hadden Ivo en Nicky al een pak nieuw materiaal voor LBS opgeslagen in stockeerboxen in Wommelgem, maar het leeuwenaandeel van het verhuiswerk moest nog gedaan worden. Wie ooit heeft verhuisd weet wat men kan verzamelen in een beperkte tijdspanne. Maar een ex-drukkerij verhuizen is nog andere koek. Massa's boeken en documenten, zware (afgedankte) machines. Het leek een 'mission impossible' om in een kleine maand alles verhuisd te krijgen, maar… waar een wil is, is een weg.

Onder impuls van de niet-aflatende Nicky en echtgenoot Ivo hebben bijna vijftig vrijwilligers meegewerkt aan leegmaken FRL, verhuis, opruimen en opfrissen/afwerking LBS. Er kwam zelfs hulp uit West-Vlaanderen, Limburg, Nederland en Brazilië. Het leegmaken van FRL is gelukt! Nicky, Ivo en Ivo Durwael legden nog de laatste loodjes en konden op 4 januari de sleutels van FRL afgeven aan de immobiliënmakelaar, die er zelf van onder de indruk was dat men de FRL in zo'n 'lege' staat kon opleveren..

Nu wacht alleen nog (understatement!) de ordening van LBS, waarna La Verda Stelo zijn wekelijkse vergaderingen weer zal kunnen laten doorgaan.

Alvast enorm veel dank aan allen die hun bijdrage geleverd hebben, met een speciale vermelding voor:

meester-schilders & klusjesmannen: familie Willy & Mireille Storms-Smets, Lien, Hans, Remi
meester-poetsers: Leontine, Odette
meester-afbrekers-opbouwers: Ella, Eddy, Jan, Klaas, Ivo V
meester-ordener: Ivo D, Agnes, PaulP
meester-helpers: Katja, Cyreen, Piet
En verder: Alex, AndréV Ben, Björn, Edward, Frans, Fred, Gerd, Glenn, Hati, Henri, Iwona, Jogival, Laetitia, Leen, Linda, Lode, Marc, Mieke, Monica, Nicky, Patrick, PaulDM, PaulP, Paula, Ralph, Réné, Tim, Vicky, Wek, Wout, Yannick, Erwan

Piet Glorieux

Zoals u hierboven kan lezen vorderen de werken gestaag. Dus kan de VEB al beginnen nadenken over een openingsgebeuren, dat wellicht in juni zal doorgaan. De precieze datum zal via de volgende *Horizontaal* worden gecommuniceerd.

Helpers bij de afwerking of bij de organisatie van die dag zijn nog altijd van harte welkom!

U kan ook financieel steunen door een gift over te maken op één van de rekeningen op pg. 2. Opgelet vermeld alleen '**Gift**'.

NACIA MOVADO

Esperanto voor "gewone" mensen

Te veel "getheoretiseer" over Esperanto zou ons soms doen vergeten dat Esperanto meer is dan een mooi idee en ook een emotionele kant heeft. In de volgende reeks laten we "gewone" mensen aan het woord die Esperanto actief gebruiken.

1) Hoe en wanneer ben je met Esperanto in contact gekomen?
De eerste keer was op een beurs in het Antwerpse Bouwcentrum, ik denk in 1985, waar Ivo Durwael en Anne Tilmont met een stand stonden over Esperanto. Mijn vader was er toen nog bij en die zei dat hij, begin jaren 1930, ook begonnen was met een cursus, omdat hij toen geen werk had, maar was moeten stoppen, toen hij werk vond in ploegen. Het is voor mij toen daarbij gebleven. Begin 1987 zag ik bij onze apotheker een affiche hangen over een infoavond bij de familie De Schepper, in de Doornstraat in Wilrijk. Ik ben er toen naartoe geweest en heb daar vier 45-toerenplaatjes en vier boekjes, "Esperanto Programita", gekocht. Daarmee ben ik toen thuis begonnen totdat het derde boekje me te moeilijk werd. Bij de cursus hoorde ook informatie over de Esperantoclub op de Frankrijklei en toen heb ik er contact mee opgenomen. Zo had ik dan de cursus voortgezet in het voorjaar van 1987, bij Alex Humet thuis in Berchem. Toen die reeks voorbij was, heeft hij mij overgehaald om aan de Quellinstraat in Antwerpen verder te studeren. Daar heb ik dan nog het tweede jaar gevolgd bij André Staes en het derde jaar bij Christian Declerck. In juni 1990 kreeg ik daarvan dan een getuigschrift.

2) Wat was je motief of Esperanto te leren?
Ik ben er meer als hobby aan begonnen toen ik niet meer ging werken en de kinderen al lagere school volgden. Zo had ik meer vrije tijd, om er ook tijdens de dag mee bezig te zijn.

3) Hoe onderhoud je je Esperanto thuis?
Vroeger vooral door te corresponderen met veel esperantisten, zelfs van buiten Europa. Van Alex had ik al in 1987 een eerste adres gekregen in Madagaskar, nadien volgden er nog anderen, over heel Europa. Lezen in Esperanto heb ik niet veel gedaan, slechts enkele boeken en brochures. Via "Pasporta Servo" heb ik ook veel plezier beleefd aan Esperanto, toen esperantisten hier kwamen overnachten en ik dan met hen toerist was in eigen stad of land. Nu heb ik nog maar weinig correspondenten over, maar ik heb wel meer contact via iInternet.

4) Gebruik je Esperanto ook buitenshuis?
Naar Esperantocongressen ben ik nog maar weinig geweest, behalve hier in België. Sinds 1993-1994 ben ik vrijwilligster in "La Verda Stelo". Sinds 28 januari 1994 kook ik regelmatig op vrijdagavond, als er genoeg kandidaat-eters zijn, of samen met anderen bij een Esperantofeestje of -bijeenkomst. Ook bij enkele reizen hadden we contact met esperantisten. Soms bleven we er overnachten en dat is steeds een heel positieve ervaring geweest voor ons.

5) Welk aspect van Esperanto vind je het leukst?
Het contact met anderen, altijd in een heel familiale sfeer. Ik volg nu zo'n 24 jaar de Esperanto- conversatie met Iwona en daar ga ik heel graag naartoe, vooral de vriendschap die je er van de anderen krijgt. Hetzelfde geldt voor onze bijeenkomsten op vrijdagavond.

6) Heb je leuke/onvergetelijke ervaringen met Esperanto?
Eigenlijk heel veel. Vooral onze twee reizen naar en in Polen via esperantisten. De eerste reis was naar Lodz, daar is toen mijn correspondent Pawel meegereden naar Zakopane. Hij had daar een hotelkamer voor ons en voor hem geregeld. Een tiental dagen zijn we toen op uitstap geweest, naar Krakau, de zoutmijnen, en we hebben ook mooie wandelingen gedaan in de valleien. Onze tweede reis in Polen was naar Kroscienko, geregeld door een esperantiste van daar. Toen sloten we vriendschap met een esperantiste van Groningen, Will van Gansbeek, met wie we nog steeds contact onderhouden. Via haar leerden we dan weer Greetje van Rhenen kennen, die hier verschillende keren bij ons op bezoek kwam, en wij bezochten haar ook enkele keren in Hooghalen in Drenthe. Ik moet bekennen dat ik zo nog wel wat kan doorgaan. Nu pas realiseer ik me hoeveel vriendschap ik, gedurende bijna dertig jaar, via Esperanto beleefd heb.

EDUKADO

Esperanto leren spreken via Skype

Dankzij nieuwe en recent vernieuwde initiatieven zoals Duolingo.com (cursus Esperanto voor sprekers van het Engels) en Lernu.net zijn er al maar meer mensen die online Esperanto leren. Gewoon thuis, via de computer.
Hoewel online cursussen vaak heel goed zijn uitgewerkt, is het belangrijk om op een gegeven ogenblik een taal ook effectief te spreken. Skype is hiervoor een heel goed (en gratis) middel. Tot voor kort was het echter niet altijd eenvoudig om iemand te vinden die vlot Esperanto spreekt én bereid is om je te begeleiden.
Katalin Kovats, vooral bgekend van het project Edukado.net, heeft de voorbije maanden een professionele oplossing uitgewerkt om beginners en gevorderde begeleiders samen te brengen: Ekparolu. Ze heeft een website laten ontwikkelen waarop beginners (genevoj) en gevorderden (geonkloj) zich kunnen inschrijven en waar ze geschikte datums kunnen afspreken.
Na 150 proeflessen en nadat het eenvoudig te beheren administratief systeem goed is getest, is Ekparolu operationeel sinds 4 januari van dit jaar. Beginners kunnen er zich inschrijven voor 10 gratis Skype-sessies.

Genevoj (beginners)
Om deel te kunnen nemen aan het Ekparolu-project moeten beginners een stevige basiskennis van het Esperanto onder de knie hebben. Via een online toets wordt het kennisniveau getest. Het is de bedoeling om eerst online een volledige cursus af te werken.

Geonkloj (gevorderde begeleiders)
Om een of meerdere beginners te begeleiden via Ekparolu moet je niet noodzakelijk een leerkracht te zijn. Het volstaat om Esperanto op een hoog niveau te spreken (B2). Er wordt voorkeur gegeven aan sprekers die een examen hebben afgelegd. Ook geïnteresseerde begeleiders moeten een test afleggen. Als ze slagen, krijgen ze een korte training en technische hulp bij het gebruik van Skype.
Katalin Kovats is steeds op zoek naar "geonkloj" die "genevoj" kunnen begeleiden. Alle info over Ekparolu: http://edukado.net/ekparolu

Yves Nevelsteen

NIEUWE BEGINNERSCURSUS IN OOSTENDE

Sinds 16 januari is een nieuwe beginnerscursus gestart in Oostende

Wanneer?	Elke maandag van 13.30 uur tot 14.30 uur (niet tijdens Paas- of Kerstvakantie, noch in juli of augustus)
Waar?	O.C. De Boeie, Kerktraat 35 (bij de grote kerk), 2e verdieping (met lift)
Lesgever:	Germain Pirlot
Prijs:	gratis, je betaalt alleen de cursusbladen aan Germain

Aansluiten is nog altijd mogelijk!

In het oktobernummer van Esperanto heeft UEA gemeld dat de rente op de groene rekeningen vanaf januari 2017 zal dalen van 0,4% naar 0,2%. FEL volgt dit altijd.
Daarom heeft de Buitengewone Algemene Vergadering van FEL van 10 december 2016 beslist om dit ook door te voeren bij FEL vanaf 1 maart 2017.

INTERNA IDEO

Nationalisme
verdraagzaamheid en de taal van Zamenhof

De twee grootste kwaden van deze eeuw zijn nationalisme en onverdraagzaamheid. Zelfs veel Esperantisten vinden het bestaan van deze fenomenen niet noodzakelijk slecht, ook al was Zamenhof zelf heel duidelijk een apolitieke tegenstander van nationalisme, een pleiter voor verdraagzaamheid en iemand die ze ook in de praktijk bracht. Sommige Esperantisten, misleid door een, overigens begrijpelijke, sentimentele verbondenheid met het stukje aardbol waar ze zijn geboren of opgegroeid, werpen op dat naties een vaststaand gegeven zijn, waartegen je je niet kan verzetten. Volgens mij is dit hetzelfde als zeggen dat God een gegeven is waartegen je je niet kan verzetten. In elk geval is kanker een feit, maar ik heb nog niemand gehoord die beweert dat je er niet tegen moet vechten!

Het concept nationalisme is, in het huidig evolutiestadium van de mensheid, verkeerd en schadelijk, o.a. omdat het de economische samenwerking van de mensheid verhindert, maar ook omdat het rechtstreeks bijdraagt aan het militarisme, in die zin dat gewetenloze of gewoon domme politici die oorlog en andere verschrikkelijke dingen op patriottische gronden acceptabel maken.

Dat Esperantoland ook niet bepaald vrij is van nationalisme, moet blijken uit het feit dat de Russische Esperantofederatie een esperantist uit de Krim heeft uitgeroepen tot Russische esperantist van het jaar 2016.

Tot nader order behoort de Krim, op basis van een VN-resolutie, nog altijd bij Oekraïne. Van een provocatie gesproken...

De notie nationalisme is een onduidelijk en kunstmatig concept, dat ooit een stadium in de maatschappelijke evolutie van de mens aanduidde. Er bestaat geen bevredigende definitie van het begrip natie; vandaag is het noch een politieke noch een geografische entiteit (de Engelse en Schotse “natie” hebben geen nationale soevereiniteit, evenmin als de Servische of Kroatische “naties”); naties vormen ook geen taaleenheid (Franssprekende Belgen rekenen zich niet tot de Franse “natie”, terwijl de Belgische “natie” bestaat uit twee totaal verschillende taalgemeenschappen); noch een culturele entiteit (de Zwitserse “natie” is een samengaan van vier afzonderlijke culturele tradities); en natuurlijk evenmin een raciale eenheid (op welke manier men “ras” ook definieert). Een natie is, in deze twintigste eeuw, ook geen economische entiteit, hoewel uitbuiters de illusie proberen te wekken dat het wel zo is. En toch kunnen we zeggen dat de natie ooit een stadium was in de maatschappelijke en economische ontwikkeling van de mensheid, en dat het concept “natie” een overblijfsel is van een ooit echt bestaande realiteit. Dit concept is van vrij recente datum, want tot 500 jaar geleden was het onbekend in West-Europa. In Duitsland, Italië en Oost-Europa dook het pas 150 jaar geleden op. Kortom het concept is niet iets “natuurlijk” of “eeuwigdurend”, in deze tijden zou het eigenlijk archaïsch moeten zijn.

Onze huidige wereld gelijkt op het “Duitsland” van de vroege negentiende eeuw. Wat nu Duitsland is, bestond toen uit een enorme verzameling van heel kleine, onafhankelijke en autonome staatjes; elk had zijn eigen munt, zijn eigen douane enz… Vandaag vinden we zo’n manier van organiseren achterhaald; toch stellen maar weinigen diezelfde manier van organiseren van de wereld vandaag in vraag, een wereld waarin nochtans geen enkele “natie” echt onafhankelijk is. Geen enkele gemeenschap in de wereld, afgezien van enkele eilanden in de zuidelijke Stille Oceaan, is zelfvoorzienend of zou het kunnen zijn. Allemaal hangen ze af van externe economische omstandigheden in andere “naties”. En toch is de wereld nog altijd opgedeeld in concurrerende, rivaliserende staten die zich - om hun doelen te verwezenlijken - graag betitelen met het romantisch klinkende “naties”, en elkaar ondertussen de keel oversnijden om een groter deel van elkaars bodemrijkdommen te verwerven. Dat men zo’n kunstmatige en immorele situatie blijft aanvaarden, ligt aan een aantal factoren, zoals bijv. verschillen in huidskleur, godsdienst, cultuur e.d. Van al deze factoren is wellicht het verschil in taal de meest doorslaggevende. Mensen die niet met elkaar kunnen communiceren, zijn van nature meer geneigd om elkaar te wantrouwen, en merken vooral de oppervlakkige onderlinge verschillen op, en slagen er niet in om de fundamentele gelijkenissen te zien. Het genie van Zamenhof slaagde er op een briljante manier in om die hindernis op te ruimen. Met Esperanto als communicatietaal kunnen mensen inzien hoe oppervlakkig die achterhaalde schijnbare natie-gebondenheid is.

Toch blijven er natuurlijk zeer reële verschillen bestaan tussen mensen (verschillen, die zoals klassenverschillen, bestaan over “natie-” en staatsgrenzen heen), denken we maar aan verschillen in temperament, levensopvatting, godsdienst, eetgewoontes, kledij. En, opdat mensen kunnen samenleven – op wereldschaal of op straatniveau – is het nodig, dat zij als individu open staan voor deze verschillen, want ze uitvlakken zal nooit lukken, noch door overreding, noch door geweld. *De meest verschrikkelijke dingen zijn altijd veroorzaakt door mensen, die, overtuigd van hun eigen gelijk, andere mensen koste wat het kost wilden verplichten om zich te schikken naar hun overtuiging.* Verdraagzaamheid is nodig omdat (1) het absolute gelijk niet bestaat; (2) wat gerechtvaardigd is voor de één, dat niet is voor de andere; (3) het nooit zo zal zijn dat mensen zich zullen “bekeren” tot één concept; (4) men de andersdenkenden nooit allemaal zal kunnen uitroeien; (5) geweld sowieso immoreel is en het uiteindelijk de geweldenaars zelf ombrengt; (6) er zonder verdraagzaamheid zelfs geen duurzame vrede mogelijk is. Vanzelfsprekend moet verdraagzaamheid van twee kanten komen (want, net zoals eenzijdige oorlogszucht tot oorlog leidt, zo leidt ook eenzijdige onverdraagzaamheid tot geweld), en, even vanzelfsprekend, moet men regelrechte onrechtvaardigheid niet verdragen.

Hoe dan ook is verdraagzaamheid niet mogelijk zonder begrip en is begrip niet mogelijk zonder gemeenschappelijke taal. Esperanto laat toe dat men elkaar begrijpt en maakt verdraagzaamheid mogelijk. Ongeacht andere factoren, is het de onmisbare randvoorwaarde voor het uitroeien van de twee grote kwaden van onze eeuw: nationalisme en onverdraagzaamheid.

Uit het boek “Pri lingvo, kaj aliaj artoj” van de hand van William Auld (1978)

Vertaald door Piet Glorieux

NACIA MOVADO

Valère, de motor van de Verdaj Skoltoj … en zoveel meer

Hallo, mijn naam is Valère Doumont, 37 jaar oud. Van beroep ben ik opvoeder en werk ik als begeleider voor schoolweken in de Ardennen.

Hoe heb je Esperanto geleerd?
In 2005 ben ik Esperanto beginnen te leren, nadat het met het Japans niet zo goed lukte. Destijds wou ik naar Japan reizen. In 2007 ben ik er dankzij Esperanto en *Pasporta Servo* in geslaagd die droom in vervulling te laten gaan en heb ik veertig dagen door Japan gereisd. Ik gaf dus niets om de 'interna ideo' of de 'fina venko', enz... Daarna had ik bijna de brui gegeven aan de taal.

Je bent erg actief in de Esperantobeweging. PEKO, de Verdaj Skoltoj, de FacebBook-pagina… en dit jaar ben je beginnen les te geven in een basisschool. Hoe ben je die school binnengeraakt?
Door mijn werk ontmoet ik veel docenten. Op de een of andere manier probeer ik altijd de *Verdaj Skoltoj* en Esperanto ter sprake te brengen (mijn Esperanto-auto is in dat verband vaak een ijsbreker).
Op een keer nodigden docenten me uit voor het schoolfeest. Jammer genoeg kon ik daar niet aanwezig zijn, dus stelde ik voor om ze eind juni op te zoeken en iets te doen met hun kinderen. Ik bood een Esperanto-spoedcursus aan, wat ze accepteerden.

Toevallig was de directeur in het lokaal en zag hij dat de kinderen erg genoten van de cursus. Later had ik het er met hem over en bracht ik ter sprake dat er af en toe Esperantocursussen worden gegeven op basisscholen. Op die specifieke school waren al cursussen buiten het rooster (muziek, handwerk, …) op vrijdagmiddag. Daarom stelden we voor om een Esperanto-cursus te geven en dertien kinderen hebben zich daar toen voor opgegeven.
Dat klinkt eenvoudig, niet waar? Toch was het dat niet. Ten eerste heb ik de laatste jaren geleerd hoe je over Esperanto moet beginnen en een samenwerking op moet starten zonder opdringerig te zijn.
Ten tweede accepteerde ik niet om in een basisschool les te geven als ik de kinderen, waarvan de ouders geen Esperanto spreken, daarna niets te bieden zou hebben. Ik wou vermijden dat die kinderen zouden zeggen: "Ik heb Esperanto geleerd, maar ik heb er niets mee gedaan. Het is een goed idee waar niets van terecht is gekomen."

Gelukkig waren er de *Verdaj Skoltoj*! Ik had Pjotr De Mulder in de Esperantoles uitgenodigd. Hij kwam de activiteiten van de *Verdaj Skoltoj* presenteren en nodigde de kinderen uit om aan PEKO deel te nemen. Na de cursus ben ik van plan om de oudsten twee uit te nodigen om deel te nemen aan een bijeenkomst van de *Verdaj Skoltoj.*
Ik hoop dat we er zo in zullen slagen om stap voor stap weer jongeren in onze Belgische Esperantobeweging te krijgen.

Is je perspectief veranderd?
Ja, enorm. Ik was geïnteresseerd in marketing en reclame, in de begeleiding van projecten. Ik las veel, discussieerde, volgde lezingen, onder anderen van Lu Wunschhoven. Veel ideeën heb ik van hem. Ik heb ook zelf geprobeerd rond die thema's lezingen te houden en heb er enkele artikelen over geschreven.
De Esperantobeweging is ietwat frustrerend voor mij. Ik ben scout geweest, scoutingleider, groepsleider en ook trainer bij "Les Scouts". Ik kende de verschillende kanten van die jeugdbeweging, die goed uitgedacht, geweldig georganiseerd, heel actief is, heldere doelen en methodes en een goede familietraditie (weinig ex-scouts laten hun kinderen niet aansluiten bij scouting) heeft, en geen "gaten" telt. In vergelijking daarmee staat de Esperantobeweging nog nergens.
Bewegingen zijn als boten. Gaten zijn rampen. Een voorbeeld:

> Clubs hebben Esperantocursussen gegeven in Wallonië, maar geen bijeenkomsten georganiseerd, met nog meer eeuwige beginners als resultaat.
> Mensen hebben Esperanto onderwezen in basisscholen zonder een mogelijkheid aan te bieden omp de taal in praktijk te brengen met nog meer commentaren "Ik heb Esperanto geleerd, maar heb er niets mee gedaan".
> We boden niets aan voor de leeftijdsgroep tussen jonge kinderen en jongeren, waardoor we veel moedertaalsprekers verloren.

Kortom, door middel van PEKO, de Verdaj Skoltoj, mijn stand tijdens La Semo (Waals muziekfestival), enz…, probeer ik die gaten te vullen.

Xu Daorong (1940 – 2014), plumnome Ikso, estis ĉina esperantisto, honorita de Belartaj Konkursoj en la branĉoj originala poezio kaj eseo (1979). La ĉi-prezentita poemo aperis en 'Fabloj de Ikso'. En tiu ĉi kolekto la poeto baziĝis sur antikva ĉina rakonto, 'Ĉeno de Embuskoj', inspirita de 'Shuo yuan' el la Han-dinastio (206 a K.-24 p.K.). El 'Beletra Almanako' n-ro 26, junio 2016.

Ĉeno de Embuskoj.	Keten van hinderlagen
1 En ĝardeno pompas flora arbo, kie ĉirpas, aj, cikad' per harpo. Ĉirp ! La mond' sin lulas en ebrio, ĉio belas do en harmonio !	*In een tuin praalt 'n bloeiende boom, waar tsjirpt, ho, een cicade met 'n harp. Tsjirp! De wereld wiegt zichzelf dronken, alles is dus mooi in harmonie !*
5 Nun l'insekton tentas guto rosa, kontraŭ ĝi embuskas mant' kolosa ! Kun antaŭa krurparo akra pretas sturmi l' mant' per ĵeto agla.	*Nu verlokt 'n dauwdruppel° het insect, een kolossale mantis° belaagt het !* bidsprinkhaan *Met scherp voorpotenpaar is de mantis klaar te bestormen in 'n arendsworp.*
9 Tamen ĝi ne sciis ke sur branĉo tujas beki ĝin fringel' por manĝo. L'manton longe nia bird' observis kaj ĉi frandon jam al si rezervis.	*Nochtans wist ze niet dat op een tak klaar zit 'n sijs om haar met open bek op te eten. Lang sloeg onze vogel de mantis gade en deze lekkernij reserveerde hij reeds voor zich.*
13 Siavice tute ne atendas la fringelo: knab' en sub' etendas ŝtonpafilon kaj jam al ĝi celas. Ho, la belan mondon murd' sigelas !	*Op zijn beurt verwacht helemaal niet de sijs: een knaap daar beneden rekt een katapult uit en mikt op hem. Oh, moord bezegelt de mooie wereld !*

LA POEMO
<u>Titolo.</u> Ĉeno de Embuskoj.
Jen esprimo retrovebla en la franca "*une chaîne d'embûches*".
ĉeno = ?
sinsekvo de samspecaj° *van dezelfde soort*
objektoj aŭ aferoj (PIV), ekz. ĉeno de montoj.
kp. **ĉenkolizio**° (ofte kie? *kettingbotsing*
i.a.° sur niaj aŭtoŝoseoj). *interalie (ndl. o.a.)*
En la franca 'chaîne', oni pli-malpli° rekonas *min of meer*
la antikvan latinan radikon° 'catena', pli bone *wortel*
rekonebla en ndl. 'keten'.
embusko = ?
manovro, per kiu atakanto kaŝas sin, por...?
suprizi kaj pli facile kapti ĉasaĵon° *buit*
aŭ venki malamikon (PIV).
(kp. fr. *'embûche', ang. 'ambush'; ndl. 'valstrik'*)

<u>Versoj 1-2.</u> En ĝardeno pompas flora arbo,
kie ĉirpas, aj, cikad' per harpo
pompi
Kiel arbo povus **pompi**°?: *pralen*
Ĝi estas tiom bela kaj ĝi tiom forte altiras
ĉies rigardojn, ke oni emas° supozi, *geneigd*
ke ĝi agas° propravole°. *handelt uit eigen wil*
Jen bela personigo.
kp. **pompo:** *pracht, luister;* **pompa**: *pompeus, luisterrijk*
Nekonfuzenda°: *niet te verwarren*
<u>pum</u>pi akvon por ĝardeno per... pumpilo;
pumpi aeron en biciklan … pneŭ(matik)on.
flora arbo
Ekzemple: magnolia, japana ĉeriz-arbo, fruktarboj.
En kiu sezono?
En printempo, kiam la arboj floras°. *in bloei staan*
ĉirpi = ?
Eligi° akran° sonon°, kiel *uiten; scherp; klank*
iaj° insektoj, precipe cikado kaj *zekere soorten*
grilo° (PIV). *krekel*
Jen bela onomatopeo°! *klanknabootsing*
Certe ne povas temi° ĉi tie pri° *handelen over*
insekto ludanta° harpon? *bespelende*
Temas pri poezia kaj samtempe amuza
priskribo° de la sono. *beschrijving*
La franca poeto La Fontaine estas pli moralinstrua en sia fablo "*La grilo kaj la formiko*°". Kial?
mier

La formiko estas konata kiel diligenta° *ijverige*
laboristo kaj la grilo kiel pigra° insekto. *lui*
Ĉi tie tamen jen alia kaj prava° aspekto: *terecht*
la **grilo** estas... **muzikisto** !

aj

Kion devas esprimi tiu interjekcio° ? *tussenwerpsel*
Laŭ la vortaro, (sed ankaŭ sen ĝi, en la normala vivo): fortan, vivan doloron !
Kaj ĉi-kuntekste?
Fakte: fortan **emocion** kaj kortuŝan° **surprizon**. *ontroerend (harttreffend)*
Pro kio tiu surprizo?
La ĉirpado estas tiom bela kaj neatendita, ke ĝi kaŭzas tian fortan emocion.

*Notindas la **fonetika valoro** de tiuj versoj dank' al la riĉa alternado de la sonoj, kvazaŭ sugestante ... la muzikon de la ĉirpado !*

<u>Verso 3.</u> **Ĉirp! La mond' sin lulas en ebrio,**

sin lulas = ?
sin balancetas
luli = balanceti infaneton, por ĝin dormigi (PIV).
lulilo = la **liteto** de tre juna infano, ofte balancebla
lulkanto° = kanto por endormigi infanon *wiegelied*
(kp. angle '*lullaby*')
ebrio = ?
stato kaŭzata de troa **trinko de alkoholaĵo** (PIV) (kp. france '*ébriété*')
Sed, en la poemo, la mondo ebriiĝas°! *wordt dronken*
Kio povas esti la **kaŭzo de tia ebrio**?
Ebrio ne estas necese sub influo de alkoholo.
Figurasence, la mondo estas ebria pro ia beleco.
Flanka noteto: surpriza frato de la vorto '**ebrio**' estas lat.'**sobrius**' (el '*se ebrius*'!), ndl. sober (nuchter), esp. **sobra**.

<u>Verso 4.</u> **ĉio belas do en harmonio !**

Kiel impresas° la poemo ĝis nun? *indruk maken*
Jen bela, ege poezia priskribo de la naturo !
*Kaj jen romantika ideo pri la paca naturo, kie ĉio estas bela, bona kaj bonvena. Ĉio efektive belas, la sceno **sorĉas**° ĉiujn !* *betovert*
Ĉio tiom belas, ke la leganto jam forgesas... la titolon de la poemo !

<u>Verso 5.</u> **Nun l'insekton tentas guto rosa,**

guto rosa
= guto de **roso** (*kp. france 'la rosée'*)
Kio estas roso?
Etaj gutoj de akvo, devenanta el likviĝo de vaporo sur la supraĵo de plantoj, grundo ktp. en plena aero (PIV).
NB.: La <u>roso</u> povas fali sur belan ... <u>rozon</u> !
tentas
<u>Kiu</u> ĉi tie tentas kiun?
<u>Kial</u> supozeble tia guto de roso povus tenti insekton?
Jen afero de specialisto.
Krome°, ĉu imageblus, ke insekto soifas ? *bovendien*

<u>Verso 6.</u> **kontraŭ ĝi embuskas mant' kolosa !**

manto = ?
raba° insekto parenca° al... *roofinsect; verwant*
blato°. *kakkerlak*
(Kp. latine *'mantis'*)
Atendante ĉasaĵon, kiel sidas la manto?
Kun la antaŭaj kruroj° levitaj tiel, ke ĝi *poten*
similas al... preĝanto°. *biddende*
kolosa
Ĉu tia insekto povus esti kolosa?
Certe kompare al la ĉirpanta cikado.
embuskas
Kia imageblas '**embuskanta manto**'?
Pro° sia celo° ĝi verŝajne staras *wegens; doel*
tute senmove.
Notindas: Unuavide° leganto *op het eerste gezicht*
verŝajne pensos pri ia penetr(ad)o en 'buskon', sed tiu vorto surprize tute ne ekzistas en Esperanto ! Jen do vorto erariga°! *misleidend*
Embusko: parenca kun bosko°. *bosje*

<u>Versoj 7-8.</u> **Kun antaŭa krurparo akra pretas sturmi l' mant' per ĵeto agla.**

kruro = ?
parto de la malsupra (aŭ malantaŭa) membro de la vertebruloj, inter genuo kaj piedo.
sturmi = ?
kurante aŭ alsaltante ataki (PIV).
aglo = ?
granda rabobirdo kun kurba beko kaj akra vido (PIV).
ŝturmi per **ĵeto agla** = ?
Oni komprenas, ke la manto sin ĵetos kiel **aglo**.
La aglo povas longe plu **ŝvebi**°, alte en la *zweven*
aero, kaj lasi sin subite fali kiel ŝtono.
Kio estas la celo de tiu 'ŝturmado'?

Kapti la **predon**°. *prooi*
For estas la idilia bildo de la unua strofo !

Notindas° denove la forta *'t is waard te noteren*
***fonetika** esprimpovo de la vortoj. Kiel do tiuj versoj estas nepre legendaj? Laŭtvoĉe !*

<u>Versoj 9-10.</u> **Tamen ĝi ne sciis ke sur branĉo tujas beki ĝin fringel' por manĝo.**

tuji = ?
..jen persona kreaĵo = esti tute preta aŭ tute apude.
beki = ?
piki aŭ kanti.
Kiu en verso 10 pretas beki kiun?
La fringelo° pretas beki la manton. *sijs*
Atento: fringelo *sijs*, fringo *vink*
Ĉu jen regulo de la naturo?
Ĉiu siavice°? *ieder op zijn beurt*
Z: **Se birdo tro bekas,... la katon ĝi vekas.**
Z: **Birdo kantas laŭ sia beko.** = ?
Elke vogel zingt zoals hij gebekt is.
Ĉiu sekvas sian naturon.

<u>Vsj 11-12.</u> **L'manton longe nia bird' observis kaj ĉi frandon jam al si rezervis.**

observis
Kial la manto longe observas sian viktimon?
Eble la birdo atendas ĝis ĝi povas certigi, ke ĝi havos bonan atak-angulon? Ke ĝi certe ne toleros ies intervenon?
frando = ?
io delikata, kiun ni ne manĝas pro malsato, sed nur pro plezuro.
Certe ĉiu el ni havas sian personan frandon?
Eble peceton da torto, da ĉokolado?

<u>Vsj 13-15</u> **Siavice tute ne atendas la fringelo: knab' en sub' etendas ŝtonpafilon kaj jam al ĝi celas.**

ŝtonpafilo° = ? *katapult*
Plej simpla tia armilo° estas tuko, per *wapen*
kiu oni svingas° ion en la direkto de la *zwaait*
celo.
ĝi celas...
kaj subkomprenite: ĝi trafas°. *treffen*

<u>Verso 16.</u> **Ho, la belan mondon murd' sigelas.**

Kiel kompreni, ke murdo **sigelas** ĉi tiun nian mondon?
Ke la **murdo** estas la **sigelo**°, la *zegel*
grava° **tipa trajto**°, la simbolo; *belangrijk; kenmerk*
la vera karakteriza trajto de nia mondo.
N.B.: Ĉion konsiderante, ĉu oni povas paroli pri murdo koncerne la konduton de **bestoj** en la naturo?
Kaj koncerne niajn **prapatrojn**°? *voorvaderen*
Kaj en nia *se tiel diri*° moderna mondo? *zogezegde*

PLIE PRI IUJ VORTOJ

<u>**Celi**</u> (verso 15)

1. celi

Ĉu tiu/tia rimarko **celas** min?
Ĉu mi estas la celo de tiu rimarko?
Z: **Celi anseron, trafi aeron.** =?
Maltrafi la **celon**.
Z: **Celi leporon per pafilo**°.
Mikken op een haas met een geweer.
Tiam la leporo estas la ... **celo**.
Z: **Profiton celu, sed aliajn ne pelu**°. *opjagen*
Alivorte?
Tio estas permesata, sed sen...
(Kaj la komerca konkurenco?)
Z: **Leki la manon, sed celi la panon.**
De hand likken, maar op het brood mikken.
"Om der wille van de smeer, lekt de kat de kandeleer."
En pli ĝenerala senso?
Esti ege **ĝentila**° por ... *beleefd*
obteni° ion. *verkrijgen*
Pli idealista demando: Kion la Esperantismo **celas?**
Ĝia celo estas, ĝi celas, laŭ Z., reciprokan komprenadon inter ĉiuj homoj.

2. celo

Kiam oni diras pri iu, ke li **trafis du celojn per unu ĵeto.** *Twee vliegen in één klap slaan.*
Ke li sukcesis samtempe en du aferoj.
N.B.:*'Vlieg'* esperantlingve estas 'muŝo'. Kiu versio preferindas?
Eble la nederlanda, ĉar ĝi estas pli konkreta, malpli abstrakta.
La celo estas ofte citata en jena kunteksto: "**La celo pravigas la rimedojn."**
Het doel heiligt de middelen.
Ĉu sen precizigi nek celon nek rimedojn?
Ĉu ne jen pridiskutinda ideo ?
Espereble temas pri bonaj celoj kaj bonaj rimedoj !
Parenteze: Kio estas la **celo(j)** de tiu ĉi artikolo?
Eble sugesti ŝtaĝon **cele al** lingva perfektiĝo.

3. (sen)cele

Kiam homoj emas° **sencele** *geneigd zijn*
vagadi° tra la stratoj? *zwerven, ronddolen*
Kiam iakaŭze° /ial ili ne *om een of andere reden*
plu toleras resti dome !
Kiam imageblas **sencela** diskutado / vivo?
Kiam por iu ĉia tiurilata celo malaperis.
Kion fari **kuracocele**°? *met genezing als doel*
Strikte° sekvi konsilojn° de *stipt; raadgevingen*
kuracisto°! *geneesheer*
Z: **Ŝerce dirite, cele pensite.**
Schertsend gezegd, gericht bedacht.
Een steek onder water
Kiam?
Kiam oni diras ion per/kun tono por **ŝajne ŝerci kaj amuzi**, dum oni ne forgesas la **celon** de la komunikado.
Alikaze, kiam oni ne volas aspekti tro severa, strikta, tro rigora.

Sigeli° (verso 16) *bezegelen*
1. sigeli
Iu afero povas sigeli ian **amikecon.** = ?
Ĝi igas tian amikecon definitiva, do verŝajne neniam plu modifebla°. *mogelijk te wijzigen*
Kio ekzemple povas plej bone sigeli amikecon?
Reciproka help(em)o, kompren(em)o, komunaj travivaĵoj°? *belevenissen*
Kian **dokumenton** oni ofte devas sigeli?
Gravan dokumenton, testamenton...
Eblas ankaŭ sigeli **per signaturo**.
Sigeli ekzemple kontrakton, valoran leteron, leĝon° ktp. Alivorte ? *wet*
Definitivigi, igi neniam plu ŝanĝebla.
2. dissigeli
La malo de *sigeli* estas ***dissigeli***.
Ĉu estas permesite dissigeli aliulan **leteron**?
Kial ne?
Ies/ĉies privateco... respektindas!
Ĉu povas esti ia okazo, ke oni permesus al si dissigeli ies leteron?
Tikla° afero, kiu tamen kelkfoje povas prezentiĝi ! Ekzemple, se la alskribito ne kapablas ion fari kaj permesas. *netelig*
Ekzemple kaze de ies forpaso°. *overlijden*
3. sigelo
Kiam oni diras pri iu, ke li jam havis la **sigelon de la morto** sur la vizaĝo?
Iam la trajtoj de la vizaĝo sugestas baldaŭan forpason. Ĉi tiu sigelo estus kiel pruvo° de ĉeesto° de la morto. *bewijs* *aanwezigheid*

Sur domo, kvartalo°, urbo, vilaĝo, povas kuŝi la **sigelo de malriĉeco.** Alivorte? *wijk*
La aspekto de tiuj lokoj montras bedaŭrindan° situacion, kie regas° manko de vivrimedoj°. *betreurenswaard* *heersen* *bestaansmiddelen*
Pri kiu oni emas diri, ke li estas **sigelo de perfekteco?**
Pri iu, kiu neniam eraras nek kulpas, kiu estas vera ekzemplo, modelo.
Kio estas 'rakonti ion sub la **sigelo de sekreto**'?
Rakonti, diri, **sciigi**° ion, kio iakiale° devas resti sekreta. *laten weten* *(por ia kialo, kaŭzo)*
Tiakaze oni havu sigelon **sur... la lipoj**!
Aliaj manieroj por sigeli la lipojn estas...
aŭ **ligi** tukon sur la buŝon aŭ tiun hm... **kisi**(!?).

Amuza kromekzerceto; flue retraduki esperanten ĉiujn nederlandajn tradukaĵojn !

TRADUKEKZERCOJ.
Antaŭa.
1) Manke de (pro manko de) pano la honto estas for (ne plu ekzistas). En okazo de bezono oni faras multon, kion oni prefere preterlasus. 2) Senutileco, la timo pro vaneco/ senutileco trafas pli ol unu (Van Eeden). 3) Idilio estas la poezia pentraĵo de la vivo de simplaj, nekoruptaj/nedorlotitaj homoj, kiuj vivas en strikta rilato kun la naturo. 4) La vojo al la infero estas pavimita de bonaj intencoj. Sennombraj bonaj intencoj neniam realiĝas/estas realigataj. 5) La vermo de la ĵaluzo rongas lian koron. 6) Ĥimerkasteloj postulas altajn konservajn kostojn.
Nova.
1) Het maakt alle verschil of je een insect in de slaapkamer hoort of in de tuin. 2) Hoe prachtig is alles door de natuur geregeld: zodra een kind de wereld binnentreedt, vindt het een moeder klaar staan om voor hem te zorgen.(J. Michelet). 3) Wij verkeren zo graag in de natuur, omdat deze geen mening over ons heeft. (Nietzsche). 4) De dood is, van alle bezoekers, de meest aangekondigde en de minst verwachte. (Bourget). 5) Het gelukkigst is hij die er het minst prijs op stelt het te worden. (G. Bomans).

E. Van Damme

Honderdste verjaardag van de dood van Ludwik Zamenhof, geneesheer en taalkundige (1859-1917)

Geboren binnen de multinationale gemeenschap van de stad Bialystok, maakte L. Zamenhof (1859-1917) al op jonge leeftijd een eerste versie van de Lingwe Uniwersala. In 1885 legde hij de laatste hand aan het project voor een internationale taal zoals we dit vandaag kennen. In 1887 publiceerde hij een handboek in het Russisch: "De internationale taal – voorwoord en complete methode", onder het pseudoniem Doktoro Esperanto. Het pseudoniem betekent "De hopende dokter" en bleef voortleven als de naam van de taal. In hetzelfde jaar werd het handboek uitgebracht in het Pools, Frans, Duits en Engels. De eerste Esperantoclubs gingen van start, en de voordelen van de taal werden ook erkend door taalkundigen. In 1905 had in Boulogne-sur-Mer, Frankijk, het eerste Wereld-Esperantocongres plaats. Tijdens zijn verblijf in Frankrijk kreeg Zamenhof de Nationale Orde van het Legion d'Honneur. In 1906 publiceerde Zamenhof "homaranismo", de idee van een unie van alle naties die in dezelfde taal met elkaar communiceren.
De Esperantobeweging waarvan hij aan de basis lag, deinde uit over heel de wereld. Ondertussen deed Zamenhof afstand van al zijn rechten op de taal en maakte hij Esperanto zo toegankelijk voor elke menselijke gebruiker. Het werk van Zamenhof is wereldwijd bekend in meer dan 120 landen. De idee van een gemeenschappelijke taal heeft veel mensen gefascineerd. Velen hebben gelijkaardige pogingen ondernomen om er een te creëren maar de taal van Zamenhof is de enige die een wereldwijd succes is geworden.

Als blije slaven

In *BRUZZ*, het online nieuwsmedium over Brussel, laat Helder De Schutter, Brusselaar en onderzoeker aan de Amerikaanse Princeton-universiteit, zijn licht schijnen over de noodzaak van één gemeenschappelijke taal, als voorwaarde voor een goed werkende democratie.

Engels als gemeenschappelijke taal is volgens hem gemakkelijk en efficiënt, maar het heeft een aantal belangrijke nadelen. Enerzijds wordt het Angelsaksische samenlevingsmodel ons dan via het Engels opgedrongen. Anderzijds hebben "moedertaalsprekers altijd een streepje voor, terwijl wij moeite moeten doen om Engels te leren" (sic). Het lijkt een uittreksel uit het "Manifest van Praag" van UEA.
Daarnaast is er volgens De Schutter het "waardigheidsargument". Als wij aanvaarden dat "een Engelstalige moedertaalspreker zegt dat hij verstomd stond omdat zijn Franstalige huisbaas na drie jaar nog altijd geen Engels spreekt", dan heeft hij terecht de indruk dat Vlamingen de Engelstalige overheersing omarmen als blije slaven.

Zijn communicatieoplossing is streven naar een Engelse variant per taalgroep, zoals nu al een Amerikaans, Australisch en Brits Engels bestaat. In zo'n Engels zouden dan metaforen als "*the bullet is through the church*" aanvaard kunnen worden.
Vraag is of dit niet nog meer onduidelijkheid zal scheppen dan voorheen… Misschien toch eens informatie inwinnen over Esperanto, prof. De Schutter...

REGGAE IN ESPERANTO

Vorig jaar verscheen het album "Kreaktiva" van de Duitse reggae-artiest Jonny M. Het is al zijn derde album gezongen in Esperanto. "Kreaktiva" is op- en- top reggae. Op zich geen echt "vernieuwende" muziek qua stijl, maar dat was ook niet echt de bedoeling, dit is "goeie ouwe" reggae met veel liefde voor het genre gemaakt. De geest van Bob Marley is ook nooit ver weg, en dat schrijf ik zeker niet alleen maar "omdat het reggae is".

"Kreaktiva" is een woordspeling in Esperanto met "creatief" en "actief". Dat wil zeggen dat de bezongen thema's dikwijls commentaren op actuele onderwerpen zijn, zoals wel vaker in dit genre gebeurt. Een gedurfde aanpak, wat natuurlijk ook het gevaar inhoudt dat niet alle luisteraars er achter zullen staan. Jonny M heeft het op dit album onder andere over veganisme ("Bam bam"), duurzame energie ("Alte kaj espere"), vluchtelingen ("Bonvenon") en de Vrijheid ("Al la liberec'"), maar ook over zijn overleden vader ("Por mia patro") en het leren van nieuwe talen ("Parolu"). Aan het album werkten ook enkele gastmuzikanten mee, van onder meer La Perdita Generacio, JoMo en ook Dolchamar (op het nummer "Ribeluloj", dat wellicht niet toevallig doet denken aan de recentere platen van deze legendarische wereldmuziekgroep in Esperanto). Het nummer "malaĉa" doet sterk denken aan de hit "Me gustas tu" van Manu Chao, door het thema: een opsomming van dingen die zanger Jonny M leuk vindt. Al doet hij dat wel met een inventieve woordspeling: "malaĉa" wil eigenlijk letterlijk zoiets zeggen als "niet slecht".

"Kreaktiva" is een ideale dansplaat voor de feestjes later op de avond, en nodigt wel uit om Jonny M eens live te zien (*). We zullen de artiest de komende jaren ongetwijfeld nog vaak tegenkomen op allerlei internationale Esperantocongressen. Dit album is bovendien ook geproduceerd met een degelijke, professionele ondersteuning, wat we ondertussen wel gewoon zijn van de muziekstudio's van Vinilkosmo in Toulouse. Zeker wel een aanrader, toch voor wie wel reggae kan smaken. Het album telt 14 nummers met een totale speelduur van 50 minuten.

Kevin De Laet

(*) Wie deelnam aan het Beneluxcongres van september 2016 in Lier heeft wellicht genoten van Jonny M''s optreden..

Vinilkosmo, de bekende muziekuitgeverij in Esperantoland, lanceerde in 2015 een nieuw concept: ABONKLUBO. Wie lid wordt van de club krijgt in meer of mindere mate, naargelang van de gekozen formule, toegang tot de catalogus van Vinilkosmo. Dit kan zijn via streaming (online -beluisteren), als bestand of als fysieke cd.

Volgens de huidige tarieven krijgen MUZIKEM-uloj bijvoorbeeld. voor 10 euro al toegang tot de streamingdienst. Meer veeleisende muziekliefhebbers komen meer aan hun trekken als MUZIK-ADORANTO. Voor 80 euro krijgen ze dan behalve toegang tot de streaming ook nog een cd en toegang tot alle nieuwigheden van 2017. Maar er zijn nog veel andere formules. Je vindt alle info op de site vinilkosmo.com.

Voor de streaming werkt Vinilkosmo samen met 1D touch. Dit is een platform dat zich toespitst op onafhankelijke cultuurcreatie. Deze atypische streamingdienst probeert een nieuwe regelgeving op te zetten voor de eerlijke verdeling van de waarde die door artiesten en onafhankelijke producenten wordt gecreëerd. De bestaande streamingdiensten betalen artiesten slechts een peulschil. Van 1D touch krijgen artiesten echter een 40 keer hogere vergoeding dan van Spotify of Deezer.

Een man van staal tegen een ijzeren afsluiting

Bij een eerste blik op de titel van het boek *Dio ne havas eklezion* zullen sommige lezers aarzelen. Waarover gaat het? Is het een theologisch traktaat? In theorie mag men een boek niet beoordelen op basis van de titel. Toch geeft de titel vaak, zoals de kledij van een mens, een belangrijke eerste indruk. Gelukkig is er de naam Trevor Steele, bestseller-auteur, die ervaren lezers, of het nu atheïsten of gelovigen zijn, over de drempel haalt.

Waarover gaat het boek? In het kort: de hoofdrolspeler, Bruce Golding, is een wereldbefaamde fotojournalist die oorlogen en catastrofes verslaat. Hij geniet van zijn reputatie als een "staalharde", zowel fysiek als mentaal. Op het eiland Hakilule, deel uitmakend van republiek van de Fitzroy-eilanden, net verwoest door een tsunami, krijgt hij een mentale en fysieke inzinking. Net op dat ogenblik is er van alles aan de gang waarop journalisten verlekkerd zijn: een strijd tussen animisten en katholieken, tussen toerisme en milieubescherming, tussen inwoners en regering, tussen liefde en haat, tussen redding en massamoord… Hoe zal men omgaan met zulke conflicten? Wat zal de journalist doen? Lees de roman en oordeel nadien.

Als lezer en recensent, kan ik reeds verklappen dat het boek een beetje over religie gaat, maar er niet erg diep op ingaat. Steele merkt zelf op, dat de roman bijna volledig gefingeerd is, en vooral het leven en de gedachten van de auteur weerspiegelt. Hij hoopt dat de inhoud niet te prekerig of vervelend zal overkomen. Dit keer is de auteur niet de "ik"-persoon in het avontuur zoals in zijn andere romans, *Kvazaŭ ĉio dependas de mi*, Pardizo ŝtelita, *Konvinka kamuflaĵo* (autobiografisch) e.a. Toch blijft er een spoor, een schaduw van zijn leven en denkbeelden voelbaar bij de protagonisten.

Omwille van zijn carrière, heeft de hoofdrolspeler, Bruce Golding, altijd graag de wereld rondgezworven en nooit genoeg tijd gehad om werk te maken van zijn relatie met zijn vrouw en zoon, wat heeft geresulteerd in een echtscheiding. De tweede hoofdrolspeler, Patrick O'Dwyer, liet zijn geloof achter zich, maar vervult zijn plicht als vredelievende en goedhartige pastor van het geïsoleerde eiland. De combinatie van deze twee figuren creëert de figuur van een zwerver, met een hart vol van naastenliefde, exact de persoonlijkheid van Steele, in elk geval op jonge en middelbare leeftijd, toen ik hem leerde kennen dankzij zijn boek *Konvinka kamuflaĵo*.

Via levendige dialogen en een levensechte tekening van de psyche van beide hoofdpersonen, verwerkt Steele zijn gedachten en commentaar in de tekst. Dit zijn enkele typerende fragmenten:

Nun la episkopo estis vere konfuzita. „Sed ... la novaĵbultenoj donis tute alian ideon ... insurekcio ... tumulto ... agitado de Patrick ..."

„Mi ne dubas kion vi diras. Estas ĵurnalistoj, kies funkcio estas mensogi kaj tordi kaj misinformi laŭ la deziroj de siaj registaroj kaj la posedantoj de gazetaraj imperioj. Tio daŭre okazas. Ne nur la usonanoj pekas tiurilate, kvankam ili estas la majstroj."

...[alinea verwijderd door de recensent]

Ambaŭ silentis dummomente, ĝis Bruce diris: „Restas nur unu demando: kiam ni flugos al Ĝukanluko? Mi volas iri baldaŭ, ĉar mi nun suspektas, aŭdinte vian version de la eventoj, ke prezidento Ostala povus ordoni, ke ankaŭ mi mortu pro akcidenta pafo. Li ja volas fariĝi milionulo kun sekreta bankokonto en Svislando."

„Viaj vortoj maltrankviligas min, sed mi scias, ke estas multaj koruptitaj politikistoj en tiu ĉi mondoparto, kaj en la cetera mondo, kompreneble." La episkopo volis ŝanĝi la temon. Subite li diris: „Mi malsatas. Ĉu eblas manĝi en la presbiterejo?"

Kaj tiam okazis io absolute hontinda. Li, la fama objektiva ĵurnalisto kaj ŝtalulo, ekploris. Li ploris pro la bestiaj faroj de homoj kaj la krueleco de tiu ridaĉanta Dio, kiu desupre mokas per kruelaĵoj kaj katastrofoj. Li volis eskapi for de ĉi tiu fia mondo kaj ĝia eĉ pli fia Kreinto. Li malamis tiun Diaĉon, kiu ne ekzistas, sed kaŭzas tian mizeron sur la tero. Kian sencon havas pluvivi ĉi tie? Sed kien eskapi? Bruce Golding plorsingultis kaj ŝvitis kaj tremis.

In de twee laatste alinea's vind je enkele gedachten van Bruce Golding: over God , journalistiek, beestachtige

mensen, politici en regeringen. Ongetwijfeld heeft ook Steele diezelfde bedenkingen bij de daden van die mensen en niet-mensen. Ook ik.
Gewoonlijk baseert Steele zijn avonturen graag op historisch materiaal of op eigen ervaringen; zijn vorige werken kan je zien als documentaires. Dit boek heeft echter een meer literaire pretentie. Er wordt geregeld gebruik gemaakt van flash-backs, het verhaal is doorvlochten van commentaar, er wordt gezinspeeld op een voorspelde latere ontwikkeling, er wordt geswitcht tussen de eerste en derde persoon, scenes worden aan elkaar gelinkt, gelijkaardige scenes worden herhaald… Het werk zit vol van allerhande technieken maar de intrige verloopt als een rivier die onophoudelijk verder klotst langs bochten en oneffenheden, nu eens rustig dan weer onstuimig. Door het verhaal vol te stoppen met diverse elementen, zoals tijd, ruimte, diverse milieu's, figuren en gebeurtenissen manipuleert Steele de verbanden tussen de opeenvolgende delen zoals ketens van sleutelwoorden, zicht, gehoor, gebaren, accenten, intonatie, grondsoorten, communicatieapparatuur, verkeer en fotografie…
Met een dreigende catastrofe op de achtergrond zou je een zware, serieuze tekst verwachten. Hoewel deze roman zeker niet bedoeld is om amusement of verstrooiing te brengen, ontbreekt het niet aan pittige passages. Bruce Golding blijft, als fotojournalist van oorlogen en catastrofes, een doorsnee-mens met een instinct voor liefde en seks. Die menselijkheid blijkt uit zijn bekentenis, dat hij, weg van zijn echtgenote, enkele keren tijdelijk troost heeft proberen te vinden bij vrouwen op een aantal plaatsen. Voor zwervers is dat geen taboe. Na zijn scheiding geraakt hij in de ban van de jonge schoonheid Perpetua en vanzelfsprekend verleidt hij haar. Ondanks de afschuwelijke situatie op het eiland, wordt hij verliefd en… Het verhaal is geloofwaardig, gaat stapsgewijs verder en nodigt uit om verder te lezen.
De taal van Steele is klassiek, maar niet banaal. Zonder neologismen of moeilijke zinnen. Het perfecte avonturenverhaal wordt geholpen door de vlot geschreven passages en dialogen. De inventieve, veelkleurige taal komt tegemoet aan beginners, gevorderden en kandidaat-schrijvers.
Ik las de ePub-versie van het boek in één adem uit. Bij bovenstaande citaten vermeldde ik de pagina's niet omdat die toch niet zouden overeenkomen met de papieren versie. Iemand die graag leest is daarom nog geen bekwame redacteur of proeflezer.
Nog deze kleine opmerking. Ik twijfelde aan de correctheid van de woorden 'sinhaloj kaj tamioj', die ik niet in PIV terugvond. Niet erg. Zij belemmerden het leesplezier niet dat ik had, toen ik de e-romans van Trevor Steele tot mij nam.

Mao Zifu uit *Monato*,
www.monato.net

Over het Engels in India

Uit een opiniestuk van 6 november 2014 in het 'Forbes' online-medium.
Van de hand van Sahith Aula, Indiër met een diploma van de universiteit van Cambridge.

Beeld je in dat je in een land leeft waar je de bijsluiter van een geneesmiddel niet kan lezen, evenmin als de tekst op een verkeersbord of op je rijbewijs. Nochtans is dit het geval voor veel mensen in India, waar Engels de taal is van de overheid en van het zakenleven, maar niet van de grote meerderheid van de Indiërs. Het Engels is er de taal van de elite en schept er a.h.w. een nieuw kastensysteem.
In India gelooft men nog altijd dat de welvaart van de natie afhangt van het massaal aanleren van het Engels, meer nog, van het aanleren van het Engels als eerste taal. Dat geloof is doorgedrongen tot in de laagste klassen. Helaas is het zo dat deze laatsten zich geen dure privéscholen kunnen veroorloven en dat de pogingen in een aantal staten om van het Engels de schooltaal te maken stuiten op een schromelijk gebrek aan competente leerkrachten.

En toch is het Engels de regel. In de staten Andhra Pradesh en Telangana bijvoorbeeld is Telugu de lokale taal. Samen hebben deze staten een grotere bevolking dan Frankrijk, Zuid-Korea of Turkije, maar door het verplichte gebruik van het Engels bij de overheid en in het zakenleven gaat het Telugu zienderogen achteruit. Meer nog, het bemoeilijkt het zakendoen omdat men via de lokale taal veel meer mensen had kunnen bereiken.

Het resultaat van de Indische taalpolitiek is dat slechts 30% van de bevolking Engels spreekt, met dan nog deze kanttekening dat slechts één derde daarvan een zekere lees- en schrijfvaardigheid heeft. Dit komt neer op regelrechte rechteloosheid voor 70 à 80% van de Indische bevolking. Als men daar de ongeletterden van aftrekt komt dit neer op 577-630 miljoen mensen die zich niet van een levensnoodzakelijke taal kunnen bedienen. En het ergste is dat door die positieve discriminatie van het Engels hele culturen uitsterven.
Ironisch genoeg zijn het bedrijven als Google, Facebook, Microsoft en Samsung die de hand reiken naar de overheden om de lokale talen weer ingang te doen krijgen…

De conclusie van de auteur is niet dat het Engels niet langer moet worden onderwezen. Volgens hem zou het onverstandig zijn om de 'moderne lingua franca (Engels)' niet meer aan te leren want er is geen reden om aan te nemen dat mensen het Engels – indien aangeleerd als tweede taal vanaf de eerste schooljaren – niet zouden kunnen beheersen. Dat gebeurt nu al in veel landen zoals Zweden, Duitsland, Japan, Thailand, Griekenland, Finland, Italië, Egypte.

Sta me toe om ernstige bedenkingen te hebben bij deze rooskleurige voorstelling van de taalkennis van de Japanse, Italiaanse en Egyptische man in de straat ...

Piet Glorieux

Hoekje van de archivaris

In de loop van 2016 werd overeengekomen met het FelixArchief (of Stadsarchief) te Antwerpen dat de Vlaamse Esperantobond gelegenheid zou krijgen om er een deel van haar archief blijvend te bewaren. Het gaat welteverstaan om zaken die *verband hebben met het verenigingsleven in Vlaanderen*; het is niet de bedoeling om er alles en nog wat over Esperanto te deponeren. Maar dit geeft ons wel de kans om eindelijk eens een gestructureerd archief aan te leggen, met professionele ondersteuning en met de zekerheid van bewaring in de toekomst. Dat wat we zelf en alleen doen binnen de enge grenzen van Esperantujo, doen we niet altijd beter, bij lange niet.

Op 22 november 2016 kon effectief reeds een deel van bedoeld archief naar het FelixArchief worden overgebracht. Ondergetekende zal daar als vrijwilliger mogen werken om een passende ordening en inventarisering van de archiefstukken te helpen bewerkstelligen. Deze vormen een bont allegaartje van foto's, verslagen, krantenknipsels, uitnodigingen, … die al bij al toch erg belangrijk zijn om beter de geschiedenis van het Esperanto in Vlaanderen te kunnen reconstrueren en illustreren. Tot op heden werd de studie van al deze zaken helaas sterk verwaarloosd. Ik hoop langs deze weg tot een soort samenspraak te kunnen komen met onze lezers om informatie uit te wisselen. Vermoedelijk zullen (vooral) oudere personen nog een aantal zaken kunnen verduidelijken, en bijvoorbeeld ook personen op foto's kunnen helpen identificeren. Ik hoop in ieder geval op de actieve medewerking van onze leden.

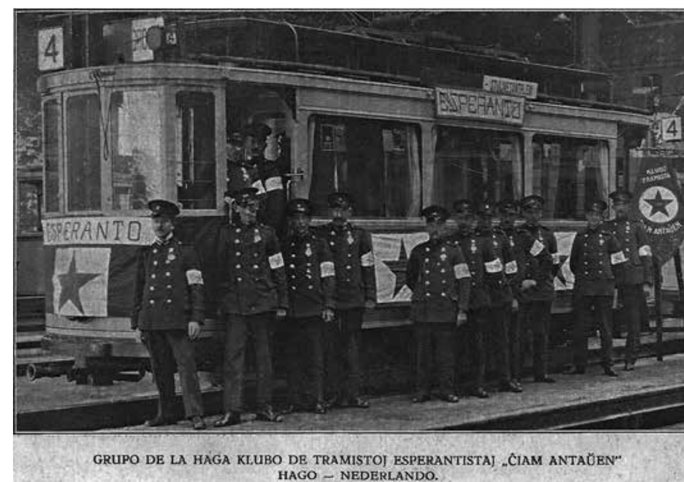
Als voorsmaakje even een bijzonder geval van een document uit ons archief, een foto genomen in Den Haag met daarop "Esperantisten-trambestuurders". Datum onbekend. Ik deed navraag bij verschillende personen, tot er na tussenkomst van de heer Gerrit Berveling, waarvoor hartelijk dank, een antwoord kwam van de Stichting Haags Trammuseum:

"Deze foto zal zijn gemaakt in 1908 of in 1909. De versierde tram is ter gelegenheid van de verjaardag van de toenmalige H.M. Koningin (31 augustus) versierd. In die jaren werd een wedstrijd uitgeschreven onder het trampersoneel om een aantal motorwagens te versieren. Deze versierde wagens reden ook op een aantal Haagse tramlijnen. Een van de wagens is hier afgebeeld als 'Esperanto-tram'. Dit is alles wat ik u hierover kan berichten."

Dit is nu wel een slecht voorbeeld van het "Vlaamse" verenigingsleven, maar ik wilde ermee aantonen dat men op een dergelijke manier (ik hoop het te doen langs deze nieuwe rubriek in Horizon-Taal) meerwaarde kan creëren voor archiefstukken.

Om in dezelfde lijn verder te gaan voeg ik hierbij nog een archiefstuk, met name een foto genomen aan het Rubenshuis in juli 1954 met deelnemers aan het *antverpena antaŭkongreso* van het 31a *Belga Kongreso de Esperanto*. Men herkent gemakkelijk de altijd tegenwoordige Maurice Jaumotte. De andere man vooraan met bril is misschien Hector Vermuyten, maar dat is maar een veronderstelling van mij. Graag zou ik dus nog enkele anderen kunnen identificeren. Men kan mij bereiken op cyreen@telenenet.be.

Cyreen Knockaert

GRUPO DE LA HAGA KLUBO DE TRAMISTOJ ESPERANTISTAJ „ĈIAM ANTAŬEN"
HAGO — NEDERLANDO.

Clubnieuws

Gent - La Progreso

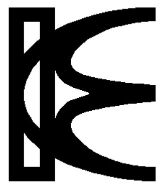

Op 17 januari vond in Gent een boekvoorstelling plaats van "More eutopia later", het nieuwe boek van Marc Cosyns, huisarts in een wijkgezondheidscentrum en docent ethiek, deontologie en palliatieve zorgen aan de Universiteit Gent.
Naar aanleiding van het jubileumjaar voor Utopia van Thomas More, liet hij hem herleven in zijn boek. Hij brengt hem samen met Desiderius Erasmus en Pieter Gillis naar deze tijd voor een weekendreportage in het weekblad 'Later'. De journalisten van dienst voeren een openhartig gesprek over de wereld van toen en vandaag. In het tweede deel van het boek neemt hij ons mee naar het eiland Utopia, dat nu 'Eutopia' heet.
De opbrengst van het boek gaat volledig naar Villa Voortman, een ontmoetingscentrum voor kwetsbare mensen die om tal van redenen de aansluiting met reguliere hulpverlening missen.
Tijdens de boekvoorstelling heeft Marc Cosyns zijn waardering voor het Esperanto als deel van het humanistisch gedachtengoed beklemtoond. Op de tweede bladzijde van het boek vind je dan ook de Esperantovertaling van het gedicht "Utopia", door leden van La Progreso vertaald. (Foto: Marc Cosyns overhandigt als dank een gesigneerd exemplaar aan Toon Afschrift en Katja Lödör)

Tienen - La Hirundo 1992 - 2017

Ivo Schenkel: "Mia edzino kaj mi ege ŝatis kaj ĝuis kunesti kun tiom da esperantistoj kaj simpatiantoj de Esperanto kaj de Lla Hirundo, la pasintan Zamenhof-feston en Tineno."
Zamenhoffesto ĉe Esperanto-klubo "La Hirundo" en Tineno – 10-a de decembro.
Sep membroj kaj simpatiantoj de Esperanto 3000 ĉeestis pasintan sabaton la ĉiujaran Zamenhoffeston de La Hirundo, kune kun ĉirkaŭ 60 aliaj personoj de la Tinena klubo. La prezidanto Bert Boon, same kiel en antaŭaj jaroj, sukcesis kunmeti etosplenan vesperon. Kune kun la vic-prezidantino Ria kaj Cindy (publikaj rilatoj), li donis superrigardon de la agado dum la pasintaj 24 jaroj, entenante kursojn, vesperojn, transdonon de la ĉiujara Zamenhofpremio al iu ne-esperantista persono aŭ organizo kiu sin distingis per agado favore al Esperanto, revuojn, ekskursojn, tradukadon kaj eldonon de verkoj en Esperanto. Poste okazis la transdono de la ĉi-jara Zamenhofpremio al la respondeculoj pri la Skolta Muzeo en Loveno. Alterniĝis muzikaj intervaloj de la juna dueto "Viola Horo". Fine oni disdonis al ĉiuj ĉeestantoj saketon kun dolĉaj biskvitoj, kaj la skolta flago estis solene transdonita al la ĉefo de la Skolta Muzeo. Ĉiuj estis ege kontentaj pri la vespero, kaj bedaŭris ke ĝi eble estos la lasta tia, organizata de la klubo.

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan. / berichten graag naar Katja Lödör: lodorkatja@skynet.be.

ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw (esperanto-antwerpen.weebly.com/)
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat,169, 2060 Antwerpen, telkens op vrijdagavond om 20.00 uur
Gezien de werkzaamheden in de Lange Beeldekensstraat nog niet beëindigd zijn zal er een mededeling volgen wanneer het wekelijks programma van de vrijdagavonden hernomen zal worden
Het is ook mogelijk om het thema van de bijeenkomst op te vragen op het secretariaat van de Vlaamse Esperantobond (03 234 34 00) of bij de clubsecretaris (0494 06 82 71).

BRUGGE- Paco kaj Justeco
Geen samenkomsten voorzien in de komende maanden. Info bij Heidi Goes.
heidi.goes@gmail.com tel.: 050 / 67 51 78
Houd alvast 1 juli vrij voor een verrassingsprogramma.

BRUSSEL - Fervojistoj
Conversatiecursus (ook niet-spoorwegmensen welkom). In het gebouw van het Centraal Station, Brussel, Cantersteen 10 - 1ste verdieping studio A. Eerste en derde woensdag van iedere maand, telkens van 13.30 uur tot 15.30 uur.
Konversacia kurso (ankaŭ ne-fervojistoj estas bonvenaj) en la Centra Stacidomo, Cantersteen 10, Bruselo – 1a etaĝo, studio A. Ĝi okazas la unuan kaj trian merkredon de ĉiu monato ĉiam de 13:30 ĝis 15:30.

BRUSELO – Esperantista Brusela Grupo (www.esperantobruselo.org)
Bijeenkomsten in Cultuurcentrum De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis), lokaal Casablanca 2, om de andere woensdag van 18.30 uur tot 20.30 uur.
Woensdag 8 maart. Voordracht door Duncan Charter .
Woensdag 22 maart. Voordracht door Kristin Tytgat over: "Excuseer mij! Ik wist het niet."
Woensdag 12 april: Voordracht nog te bepalen
Woensdag 26 april: Voordracht door Bernard-Regis: "Mundaneum"
De groep organiseert ook cursussen voor beginners en gevorderden. Info over cursussen en bijeenkomsten bij Françoise Pellegrin,,
fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 / 358 27 28.

Kunvenoj en Kulturcentro De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis), salono Casablanca 2, ĉiun duan merkredon de 18:30 uur ĝis 20:30 uur.
Merkredon 8 marto. Prelego de Duncan Charter .
Merkredon 22 marto. Prelego de Kristin Tytgat pri "Pardonu min! Mi ne sciis."
Merkredon 12 aprilo: Prelego difinenda
Merkredon 26 aprilo: Prelego de bernard-Regis Larue pri "Mundaneum"
La grupo organizas kursojn por komencantoj kaj progresantoj. Informoj pri kursoj kaj kunvenoj ĉe Françoise Pellegrin,
fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 / 358 27 28.

DILBEEK
Conversatiegroep in Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 1700 Dilbeek (bereikbaar via bus 129 vanuit het Noordstation of bussen 136-137 vanuit het Zuidstation). Cfr. www.westrand.be. Net zoals voorheen vindt die plaats op de eerste zaterdag van de maand, van januari tot mei en daarna van september tot december. De data voor de komende maanden van 2017 zijn: 4 maart van 14.00 uur tot 16.00 uur. Meld je bij voorkeŭr aan bij animator Marc Demonty, Op 1 april zal het ontmoetingscentrum Westrand gesloten zijn, dus geen bijeenkomst, tenzij informeel.
tel. 02 / 569 31 33.

Konversacia rondo en Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 1700 Dilbeek (atingebla i.a per buso 129 el la Norda kaj busoj 136-137 el la Suda stacidomo). Vidu www.westrand.be.
Ĝi okazos en 2017 kiel antaŭe, kutime la unuan sabaton de la monato, de januaro ĝis majo, kaj poste de septembro ĝis decembro.
La datoj por la venontaj monatoj estas la 4-a de marto sed la 1-a de aprilo la kulturcentro Westrand estos fermita pro la ferioj, do ne okazos kunveno krom eventuale ne formale Ĉiam de 14:00 ĝis 16:00. Prefere anoncu vian partoprenon telefone al la animatoro Marc Demonty, tel..: 02 / 569 31 33

GENT – La Progreso (http://www.esperanto.be/gent)
Clubvergadering in ons lokaal La Progreso, Peter Benoitlaan, 117, 9050 Gentbrugge: Iedere vierde vrijdag van de maand om 20.00 uur is er een clubvergadering. I Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 / 230 16 77.
Vrijdag 24 maart: Gespreksavond met kort ingeleide thema's
Vrijdag 28 april: Bert Boon brengt een uiteenzetting over een nieuwe vakgroep in de Esperantocultuur nl.: "Esperanto Numismatika Asocio"

KALMTHOUT- La Erikejo (http://users.telenet.be/La.Erikejo/index.htm)
Bijeenkomsten in het Parochiecentrum van Heide, elke derde donderdag van de maand tussen 19.30 uur en 21.30 uur.
Donderdag 16 maart: Yves Nevelsteen komt even terug naar de heimat en vergast ons op een lezing over projecten op het internet en computerprogramma's die verband houden met Esperanto. Veel boeiende ontwikkelingen vinden plaats op dit gebied! We vergaderen deze keer in **Douglaslaan 14, Kapellen**.
Donderdag 20 april: Rob heeft reisplannen, zowaar naar Jordanië! Hij beloofde ons alvast hierover een lezing te geven.

KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo (www.esperanto-kortrijk.info)
Bijeenkomsten in het Groeningenheem, Passionistenlaan 1 te Kortrijk elke vierde dinsdag van de maand van 19.30 uur tot 21.30 uur. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.
Zondag 30 april: Vlaamse Ardennendag – wandelen in de Vlaamse Ardennen. Meer info op de website.
Meer info: piet.glorieux@gmail.com

LEUVEN – Vespero 3000 (esperanto3000.be)
Bijeenkomsten in het Cultureel Centrum Romaanse Poort, Brusselsestraat 63, 3000 Leuven, tweede woensdag van de maand om 19.45 uur; de lezingen beginnen om 20.00 uur.
Woensdag 8 maart: Het programma ligt nog niet vast maar waarschijnlijk komt er een vervolg op de discussie in januari over "Nia Utopio". Wat te denken over het boek van Thomas More?
Woensdag 12 april: Nog niet vastgelegd.

OOSTENDE -La Konko (flandrio@hotmail.be of 059 702914))
In Ontmoetingscentrum De Boeie, Kerkstraat 35.
Beginnerscursus : elke maandag 13.30 uur tot 14.30 uur (niet op 3, 10 en 17 april).
Gespreksnamiddag voor gevorderden:: elke maandag van 14.30 uur tot 16.30 uur (niet op 3, 10 en 17/4)
Gespreksavond voor gevorderden: maandag van 17.00 uur tot 19.00 uur: op 13 en 27/3 en 24/4

PEER - Limburga Esperanto-ascocio
De Limburgse Esperanto Vereniging (LEV° organiseert volgende activiteiten in het Cultuurcentrum 't Poorthuis, Zuidervest 2A Peer:
donderdag 30 maart om 20.00 uur: Ward Kusters: 'De eed van Hipokrates'
donderdag 27 april om 20.00 uur: 'Kanto-vespero' o.l.v. Paul Hotterbeekx.

TIENEN – La Hirundo (www.lahirundo.be)
Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen,
tel.: 016 / 81 52 46 of bert.boon@skynet.be of post@lahirundo.be.
Bijeenkomst (vespero): elke laatste maandag van de maand (behalve juli en augustus). Programma op aanvraag.

VERDAJ SKOLTOJ (www.verdajskoltoj.net))
De Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) bieden scouting zonder grenzen in het Esperanto aan. De deelnemers zijn tussen de 11 en 17 jaar. Ze komen uit Brussel, Vlaanderen, Wallonië, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, Duitsland en soms zelfs van verder! We komen 6 tot 7 weekends per jaar samen en organiseren een kamp van een week in de zomer. Iedereen is welkom, het eerste weekend is gratis!

De Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) ofertas Esperantan skoltismon sen limoj. La partoprenantoj estas inter 11 kaj 17 jaraj. Ili venas el Bruselo, Flandrio, Valonio, Francio, Nederlando, Luksemburgo, Germanio kaj kelkfoje eĉ de pli malproksime!
Ni renkontiĝas 6 ĝis 7 semajnfinojn dum unu jaro kaj organizas kampadon dum unu semajno en la somero. Ĉiu bonvenas, la unua semajnfino estas senpage!

ISSN - 0772 - 540 afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift
p/a Vlaamse Esperantobond
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen

Contactadressen in Nederland

http://www.esperanto-nederland.nl/ned/regionale-groepen.php

ALKMAAR
Marijke Lathouwers, Kruiszwin 1205 NL-1788 LE Julianadorp
tel. +31(0)223-643781, alkmaar@ziggo.com

EINDHOVEN
Jeannette Bosse Veld, Montgomerylaan 361 NL-5612 BH Eindhoven,
tel.+31(0)402 113 344, jeannette.bosse@tiscali.nl

NOORD-NEDERLAND
Nelly Kiel-Klunder, G. Sterringastraat 60 NL-9728 VV Groningen,
tel. +31(0)505 251 436, nrkielklunder@hotmail.com

HAARLEM
Corrie Kwantes, Marnixstraat 57 NL-2023 RB Haarlem,
tel. +31(0)235 276 561

HELMOND
Toine Gremmen, Nassaustraat 3 NL-5707 HL Helmond,
tel. +31(0)492 544 472, info@twangremmen.nl

NIJMEGEN
Klubo Zamenhof ,Jan Bemelmans, Zwanenveld 2287
NL-6538 PS Nijmegen, tel. +31(0)243 882 926
jan.bemelmans2@gmail.com

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel. 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Lange Beeldekensstraat, 169 BE-2060 Antwerpen.
Tel.: 03 234 34 00 info@fel.esperanto.be

ILEI-Belgio (Esperanto leraars): Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.com

Verdaj Skoltoj
ruelle de Thuin 20, BE-6540 Lobbes, tel. 071 16 53 95 kaj 0485 517 552; info@verdajskoltoj.net, www.verdajskoltoj.net

Association pour l'Esperanto,
p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, BE-6001 Charleroi (Marcinelle), tel. + fax: 071 43 14 13, mardelforge@brutele.be, http://esperanto-wallonie.be/

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorwegesperantisten),
Lucien De Sutter, Stockholmstraat 49 bus 2, BE-8400 Oostende,
tel. 059 50 18 25

Esperanto Nederland, secretaris, p/a Ineke Emmelkamp
Arubastraat 12, NL-9715 RW Groningen, tel. 050 571 88 42,
info@esperanto-info.nl

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam,
tel.: 00 31 10 436 10 44, uea@co.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Ivo Vercammen
Ondervoorzitter:	André Staes
Secretaris:	Nicky Janssen
Penningmeester:	Marc Cuffez
Bestuursleden:	Griet Symoens, Cyreen Knockaert, Eddy Van den Bosch, Henri Schutters

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN
Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen,
tel. 03 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Ella Strug (voorzitter)

BRUGGE
Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge,
tel. 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

BRUSSEL
Françoise Pellegrin, BE-Eiklaan 14, 1640 St-Genesius-Rode,
fransuaz@esperantobruselo.org, tel. +32 2 358 27 28
Laurent Loisse, Tir-aux-Pigeons 95 BE-1150 Bruxelles,
tel. 02 / 770 11 71, sekretario@esperantobruselo.org

GENT
La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, BE-9050 Gentbrugge,
tel. 09 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT
La Erikejo, Mireille Smet-Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen,
tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK
La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201,
BE-8610 Kortemark, tel.: 051 62 39 28, piet.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, BE-8500 Kortrijk,
tel. 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN
Esperanto 3000, Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, BE-1320 Hamme-Mille,
tel. 010 86 01 12, goris.r@skynet.be

LIMBURG
Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer,
tel. 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be

DILBEEK
Marc Demonty, tel. 02 569 31 33

OOSTENDE
La Konko, Anne Brabant, anne.brabant@telenet.be
Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende,
tel. 0486 36 23 65 (gsm), flandrio@hotmail.com

ROESELARE / TIELT zie **KORTRIJK**

TIENEN
La Hirundo <http://www.lahirundo.be> Info: Bert Boon,
Merelhof 8, BE- 3300 Tienen, tel. en fax: 016 81 52 46,
post@lahirundo.be

TURNHOUT
Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, BE-2300 Turnhout,
tel. 014 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap: giften van minstens 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar van belastbaar inkomen